

Kulturdepartementet
Att.: Marit Wold Kirkhus
Postboks 8030 Dep
0030 OSLO

Vår referanse: 14/01210-2
Arkivkode: 0
Saksbehandler: Elin Kværnø
Deres referanse: 14/3035 SFA:MK
Dato: 10.09.2014

Høring om endringer i åndsverkloven - avtalelisens og gjennomføring av EUs hitteverkdirektiv (2012/28/EU)

Det vises til høringsnotat av 1. juli 2014 med forslag til endringer i åndsverkloven.

KS Kommunesektorens organisasjon har merknader til forslagene som er relevant for kommunal sektor.

På områder hvor det er adgang til å inngå avtalelisens er opphavsrettsorganisasjoner gitt hjemmel til å innkreve vederlag fra brukere på vegne av sine opphavsrettsgrupper. Dersom en slik avtale blir inngått binder den også opphavsmenn innen kategorien som ikke er medlem av organisasjonen. Dersom partene ikke kommer til enighet om en slik avtale, vil det innebære at den aktuelle bruken ikke kan foretas. Åndsverkloven bygger på dette prinsippet, slik at det som hovedregel ikke er gitt regler om bindende tvisteløsning der partene ikke kommer til enighet om avtale. Det er imidlertid gitt tvisteløsningsregler som fordrer enighet. Det prinsipielle utgangspunktet er således at det i avtalelisensstilfellene ikke er gitt tvisteløsningsregler som innebærer at vederlag for bruk kan fastsettes med bindende virkning der partene ikke kommer til enighet om en avtale – såkalt subsidiær nemndslisens.

Åndsverkloven åpner for avtalelisens på undervisningsområdet. Kommuner og fylkeskommuner har inngått avtaler om bruk av opphavsrettslig beskyttet materiale i undervisningsvirksomhet, med opphavsrettsorganisasjonene Kopinor og Norwaco.

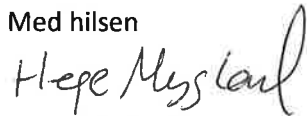
Flere høringsinstanser har tidligere uttalt at avtalelisensordningen for opplæring og utdanning i praksis har et skjevt styrkeforhold ved at rettighetshaversiden har mulighet til sette stopp for kopiering i skoler og høyere utdanningsinstitusjoner. Dette kan føre til en vanskelig forhandlingssituasjon. I 2006 ble det tvist i avtaleforhandlingene mellom KS og Kopinor som medførte kopieringsstopp i skoleverket i flere måneder.

Kulturdepartementet anser at tilgang til åndsverk i opplæring og utdanning er så viktig at loven bør legge til rette for at fastlåste konflikter blir løst uten så store konsekvenser som en eventuell kopieringsstopp medfører. Inngrepet i rettighetshavernes enerett må veies opp mot at det er avgjørende samfunnsinteresse i å sikre god tilgang til åndsverk i skolen og ved universiteter og høyskoler. Departementet foreslår at det innføres en tvisteløsningsmekanisme der partene ikke har blitt enige etter megling. Dette vil for begge parter bety at det innføres et tvangsselement i forhold til gjeldende rett.

Departementet foreslår således at tvister vedrørende avtalelisens på opplærings- og utdanningsområdet i siste instans kan bringes inn for en nemnd som kan avgjøre spørsmålet med bindende virkning for partene.

KS er enig i departementets vurdering. Muligheten for kopiering av åndsverk er nødvendig for at skolen skal kunne oppfylle kompetansemålene som er satt i medhold av opplæringsloven. Skolen skal sørge for at elevene lærer grunnleggende ferdigheter, at de når kompetansemålene i det enkelte fag og den skal gjøre barn og unge til aktive og reflekterte deltagere i samfunnet. Elevene skal lære seg å være en del av et samfunn, få kultur - og historieforståelse, lære ulike uttrykksformer og få sine oppfatninger utfordret og utvidet. I denne forbindelse er det nødvendig å ha tilgang til åndsverk i alle former, men kanskje spesielt i form av litteratur. Uten tilgang til et bredt spekter av åndsverk vil skolen ikke kunne oppfylle sin samfunnsoppgave. Skolenes grunnleggende behov for å kunne benytte kopier av åndsverk i undervisningen setter opphavsrettsorganisasjonene i en svært sterk forhandlingsposisjon. For å balansere ut denne skjevheten partene i mellom mener KS det vil være nødvendig å ha en bindende tvisteløsning.

Med hilsen

Hege Mygland
avdelingsdirektør

Elin Kværnø
juridisk rådgiver